

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖLLE

Lausunto kalastuslain kokonaisuudistuksesta

Suodenniemen kalastusalue haluaa antaa lausuntonsa nyt työn alla olevasta kalastuslain kokonaisuudistuksesta.

Suodenniemen kalastusalueen vesipinta-ala on vajaa 4000 ha. Suurimmat järvet ovat Mouhijärvi 699 ha, Kiikoisjärvi 438 ha, Kuorsumaanjärvi 248 ha, Kourajärvi 155 ha ja Vesajärvi 135 ha. Alueella on myös virtakalastuskohteita: Kiiikoiskoski ja Putajankoski sekä hoidettuja metsäjärviä, joille myydään erityislupia (Suomun kalavedet). Näiden lisäksi on runsaasti pieniä virtavesiä. Suodenniemen kalastusalueen vedet muodostuvat enimmäkseen pienvesistä eikä kalastusalueella ole selkeää reittivettä, joka toimisi kalastusalueen keskusjärvenä. Vesialueiden osakaskuntien osakasluetteloiden vahvistamisen yhteydessä entiset kalastuskunnat pilkottiin todella pieniin osakaskuntiin, eikä takaisin liittämistä markkinoitu mitenkään. Osakaskuntien toiminta näivettyi ja myös rahoituspohja heikkeni. Tilanne on edelleen sekava eikä paikallisillakaan ole varmuutta osakaskuntien rajoista.

Alueen järvillä on kuitenkin erittäin paljon merkitystä paikallisella tasolla: ne ovat lähialueen asukkaille merkittäviä kalastus- ja virkistyspaikkoja. Virtavesikohteet ovat hyvin hoidettuja ja houkuttelevat kalastajia laajalta alueelta. Mouhijärvi on hyvän kuhajärven maineessa ja Kiikoisjärven isot hauet kiinnostavat kalastajia aina länsirannikko myöden. Kalastusalue on pyrkinyt hoitamaan kalavesiä säännöllisillä istutuksilla, kouluttanut ja tehostanut kalastuksenvälvontää ja lisännyt suunnittelua; mm. alueen virtavedet on kartoitettu. Kalastusalue on mukana vireillä olevassa kuhan lisääntymisiän kartoituksessa ja suunnittelee paikalliseen kouluun nuorisotapahtumaa valtakunnallisen kalastuksenpäiväksi. Suodenniemen kalastusalue on aktiivisesti kannustanut ja avustanut alueensa osakaskuntien yhdistämistä. Tällä hetkellä odotetaan kahden osakaskunnan muodostamista maanmittaustoimituksella. Toisessa yhdistetään kuusi osakaskuntaa takaisin vanhan kalastuskunnan rajoja noudattaen ja toisessa yhdeksän yhtenäisillä järvi- ja järvi-alueilla toimivaa osakaskuntaa yhdistetään yhdeksi uudeksi osakaskunnaksi. Ensimmäisen pinta-ala tulee olemaan 190 ha ja toisen 360 ha. Näillä kaikilla hankkeilla on paikallisesti paljon merkitystä alueen nuorisolle, kalastajille ja paikallisille toimijoille.

Suodenniemen kalastusalue on hyvin huolissaan tämän tyyppisten pienien kalastusalueiden tulevaisuudesta ja näiden alueiden vesien hoidosta. Suunnitelmissa oleva laajojen kalatalousalueiden muodostaminen on selvästi muuttamassa kalavesien hoitoa reittivesien ja isojen järvien hoidoksi, pienvedet ovat jäämässä osakaskuntien vastuulle. Kun vielä osakaskunnille maksettavien jako-osuuksien summa nostetaan 100 €:n ja myydään valtakunnallista viehelupaa pilkkahintaan, osakaskuntien käyttöön tulevan rahan määrä laskee rajusti. Esim. vuodelta 2012 kertyneiden viehekalastusmaksujen jakotaulua tarkasteltaessa Suodenniemen kalastusalueella yli 100 €:n jako-osuuksia jäisi maksettavaksi noin 25 osakaskunnalle, 30€-100 € väliin jää 22 osakaskuntaa ja alle 30 €:n yksityisvesiä ja osakaskuntia on noin 70 kpl. Suurin osa (66 kpl) pienistä palstoista on muodostunut maanmittaustoimitusten yhteydessä, kun osakasluetteloita on vahvistettu. Näiden pinta-ala on kaikkien alle 10 ha. Selvää on, että nämä osakaskunnat ovat järjestäytymättömiä ja toimimattomia. Koska vedet ovat erittäin rikkonaiset, on kalastusalueen rooli kalavesien hoitajana tavanomaista tärkeämpi. Jos suunniteltu kalatalousalueiden muodostuminen toteutuu, tulevat nämä alueet jäämään pahasti paitsioon. Suodenniemen kalastusalueella ei ole

myöskään muodostunut selkeää maakunnallista yhteistyökumppania, jonka kanssa kalavesien hoito olisi ollut luontevaa.

Koska on nähtävissä, että päätöksentekoa ollaan siirtämässä selkeästi isommille yksiköille ja ely-keskusten päätettäväksi, katoaa paikallisten into toimia alueen kalavesien hyväksi. Suodenniemen kalastusalue pelkää, että kalastuslain uudistuksen myötä sen alueen kalavesien hoito tulee jäämään osakaskuntien hoidettavaksi ja edellä mainituista syistä kokonaan toteuttamatta. Mikäli lakiehdotuksen esittämä 100 ha raja äänioikeuden perusteena kalatalousalueen kokoukseen toteutuu, saa Suodenniemen kalastusalueella äänioikeuden noin 10 osakaskuntaa (120 osakaskunnasta tai yksityisvesialueesta). Jos pieniltä osakaskunnilta poistetaan äänioikeus kalatalousalueiden kokouksissa, on selvää, että kiinnostus kalavesien hoitoa ja kalatalousalueiden toimintaa kohtaan heikkenee.

Kalastusalue myös painottaa sitä, että yhtenäiset pienvedet tulee huomioida erikseen kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmissa. On selvää, että esimerkiksi yksi alamitta kuhalle tai yksi verkon solmuvälirajoitus ei toimi koko kalatalousalueen yhtenäisenä määräyksenä. Tässä on huomiota erilaisten alueiden erityispiirteet ja tehtävä määräykset sen mukaisesti. Parasta olisi, jos osakaskunnat voisivat päättää näistä rajoituksista itse hyväksytyin käyttö- ja hoitosuunnitelman rajoissa. Osakaskuntien päätöksenteko ja ne asiat, joista osakaskunnat voivat päätöksiä tehdä, tulisi kirjata selkeästi lakiin.

Suodenniemen kalastusalue on hyvin huolissaan uudesta esitetystä valtakunnallisen viehekalastusmaksun ja entisen kalastuksenhoitomaksun yhdistämisestä yhdeksi maksuksi. Kalastusalueen mielestä valtakunnallista viehekalastusoikeutta ei tule pakkomyydä valtion kalastuksenhoitomaksun yhteydessä sellaisille kalastajille, jotka eivät kyseistä lupaa tarvitse. Kalastusalueen mielestä kelaongintaa ei tule vapauttaa ja rinnastaa ilmaiseen jokamiehenoikeuteen perustuvaan mato-ongintaan. Kelaonginnan vapauttaminen vaikeuttaisi huomattavasti jo ennestään haastavaa kalastuksenvalvontaa. Kalastusalue kannattaa Pirkanmaan kalatalouskeskus ry:n tekemää esitystä uudesta lupajärjestelmästä, jossa on eriytetty valtion kalastuksenhoitomaksu viehekalastusmaksuista. Maksujen tulee olla myös riittävän suuruisia; osakaskuntien omaisuutta ei tule myydä polkuhintaan. Kalastusalue myös epäilee varojen riittävyttä. Kalastajamäärät ovat kaikissa ikäluokissa laskemassa eivätkä nuorisohankkeet, ilmaiset kalastusmuodot tai laajat viehekalastusluvat (läänin viehekalastusmaksu) ole lisänneet kalastajien määrää. Näin ollen maksajien määrä tulee koko ajan laskemaan ja tätä myötä myös kalatalouteen ohjautuvat varat. Kalastusalueen mielestä kalatalousalueiden toiminta-avustus tulee jossain muodossa säilyttää, jotta ne pystyvät huolehtimaan niille osoitetuista tehtävistä.

Suodenniemellä, 24.1.2014

Suodenniemen kalastusalueen hallituksen puolesta:

Markku Aronen
hallituksen puheenjohtaja